

„Valahányszor a létezők vagy jelenségek egész sokaságát kell *tanulmányozni*, legyek azok társadalmi vagy természeti jelenségek: *segítségre van azok megszámlálása* és ez úton való *elemzése*. Az *ismeretszerzésnek* e nemét, tekintet nélkül tárgyára, nevezik statisztikának” – olvasható a Révai

Nagy Lexikonában (kiemelések tőlem – S. P.).

Segítségre van: megszámlálás és elemzés révén tanulmányozni, ismereteket szerezni. Hogy helytálló következtetések birtokába jussunk. Szükségünk van rájuk.

Sonnevend Péter

Nemzetiségi olvasótáborok Komárom-Esztergom megyében

A József Attila Megyei Könyvtár 1972-től nemzetiségi báziskönyvtári feladatokat lát el. Ennek a tevékenységnek értékes és szép hagyományokkal rendelkező területe az olvasótáboroké, amelyeket 1976-tól minden évben megrendezünk a német és szlovák nemzetiségű tanulók részére.

A német tábort a Baranya Megyei Könyvtárral közösen rendeztük Bár községben 1987-ig. Minden évben 25, Komárom-Esztergom megyei német nemzetiségű tanuló vehetett részt a táborban. 1987-től megyénkben Tarján község fogadja évente az immár 55–60 német nemzetiségű gyereket. A tábornak helyt adó iskola igazgatója, a falu tanácsa – 1991-től önkormányzata – és nem utolsósorban a falu egész lakossága minden segítséget megad a tábor sikeres lebonyolításához. A szállásért, a víz- és villanyhasználatért csak eszmei hozzájárulást kell fizetni, a kulturális programokat pedig a falu fiataljai biztosítják.

A tábor vezetője, *Klinger Lőrincné*, lelkes és áldozatkész csapatot hozott össze, akik a tábor 10 napja alatt a nap 24 órájában azon dolgoztak, hogy a gyerekek jól érezzék magukat, és itt szerzett ismereteik alapján nagyobb érdeklődést tanúsítsanak nemzetiségük története és jelene, hagyományaik ápolása iránt. A tábor munkáját 1987 óta minden évben két drezdai könyvtáros kolléga segíti. Velük csak németül tudtak beszélni a gyerekek, így rákényszerültek anyanyelvük használatára.

A foglalkozásokon felhasználták a drezdai könyvtár által küldött rengeteg szemléltető anyagot: könyveket, diafilmeket, és országismereti videofilmeket. A tábor ideje alatt mesék dramatizálásával, szituációs játékokkal, játék- és daltanulással, bábozással foglalkoztak. A játékos foglalkozásokon nyelvi gátlásuk hamar

feloldódott, szívesen kapcsolódtak be a közös munkába. Élményeiket szabadidejükben a tábori naplóban – rajzos és írásos formában – rögzítették.

A programok színesítéséhez sok vendéglátó jött hozzánk. Ők a nemzetiségi irodalomról, a népi babonákról, a nyelvjárásokról beszélgettek a gyerekekkel. Megismertették elődeik betelepülésének történetét, szokásaikat és még ma is élő hagyományait. Az esti programok közül nagyon kedveltek voltak az ügyességi versenyek, vetélkedők és a tánccházak.

Az idén a szlovák nemzetiségi olvasótábor eddigi hagyományaihoz képest fordulóponthoz érkezett. Ezt az olvasótábort 1976-tól rendezzük a Nógrád Megyei Könyvtárral közösen, évente változó helyszínnel – egyik évben Nógrád megyében, másikban Komárom-Esztergom megyében.

Már régóta kerestük a lehetőséget, hogy a tábort tiszta anyanyelvi környezetben rendezhessük meg. Az idén sikerült. A véletlen folytán két szlovák nemzetiségi olvasótábort is tudtunk szervezni. Az év elején a Nógrád Megyei Könyvtár még nem tudta, hogy egyáltalán lesz-e lehetőség, anyagi támogatás a tábor megrendezéséhez. Mi elhatároztuk, hogy mindenképpen folytatjuk a régi hagyományt.

Meghívtuk könyvtárunkba *Karol Wlachovský* urat, a Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság Kulturális és Tájékoztató Központjának igazgatóját. Bemutattuk könyvtárunk nemzetiségi munkáját, elvittük Tatabányára, ahol megtekintette a könyvtárakban a szlovák nyelvű könyveket. Találkozott a polgármesterrel, szlovák nyelvet oktató pedagógusokkal. Bánhidán a szlovák közösséggel szerveztünk találkozót. Ez alkalommal vetettük fel, hogy régóta szeretnénk, ha az olvasótá-

bort Szlovákiában rendezhetnénk meg, és ehhez kértük segítségét. Megígérte és segített.

Áprilisban kaptuk az értesítést, hogy a Matica Slovenska gyermektáborában, Tatranska Lesnán szívesen fogadnak 18 gyereket két hétre. Piliscséről, Sárisápról, Tardosbányáról, Vértesszőlősről a nyelvet legjobban tudó, országos és megyei versenyeken helyezést elért gyerekeket küldtek a pedagógusok. Július 2-án nagy várakozással indultunk el. Megérkezésünkkor tudtuk meg, hogy egy nemzetközi táborban veszünk részt. Voltak francia, német, lengyel és svéd gyerekek, akik szintén szlovák nemzetiségűek.

A tábor vezetősége nagyon gazdag programot állított össze. Kirándultunk Lőcsére, Ig-lóra, Ótátrafüredre, Lomnicra. Megismerkedtünk a Tátrai Nemzeti Park állat- és növényvilágával, a szlovák népszokásokkal. Egyik este magyar estet rendeztünk, ahol a gyerekek bemutatták Magyarországot és a falujukat, ahonnan jöttek, szlovák népdalokat, verseket adtak elő, természetesen szlovák nyelven. Nagyon nagy sikerük volt. Másnap már az egész tábor együtt énekelte a tőlük tanult vidám dalokat.

A tábor vezetője *dr. Zdenka Anettová* mindent megtett azért, hogy a gyerekek jól érezzék magukat. Igazolja ezt a gyerekek véleménye is: „A programok dúsak voltak, ezért nem volt időnk unatkozni. A kirándulások alkalmával sok szép tájat láttunk. Legjobban a másfél óras Dunajec folyón való csónakázás tetszett. A nyelvtanulás szempontjából is hasznos volt ez a tábor, mert a szlovák nyelv használatára kényszerültünk, és így sok ismeretlen szó megmaradt a fejünkben. Nagyon jól éreztük magunkat. Máskor is eljövünk.”

A Nógrád Megyei Könyvtárral végül mégis sikerült közösen megrendezni a másik szlovák nemzetiségi olvasótábor. A nógrádi könyvtáros kollégák jó kapcsolatainak köszönhető, hogy az idén először ez a tábor is a Cseh és Szlovák Köztársaságban, Látky Poliankyban volt. Megyénkből 27 gyerek vett részt rajta. A 12 napos tábor vezetője, *Tóth Lajosné* és az egyik kiscsoport vezetője, *Gregus Ilona* kesztölci pedagógusok voltak. A szlovákiai és nógrádi kollégák nagyon gazdag és színes programot állítottak össze. Előadások hangzottak el a szlovákiai gyermekirodalomról, a magyarországi szlovákok néprajzáról, népszokásairól. Meglátogatták *B. S. Timrava* író szülőházát Abelván.

A látottakat és hallottakat kiscsoportos foglalkozásokon dolgozták fel. A kiscsoport-vezetők nagyon jól megtalálták a hangot a gyerekekkel, igen kellemes, közvetlen légkör alakult ki. Az utolsó előtti nap délutánján a gyerekek élményeiket örökítették meg, kiállítás rendeztek az olvasótábor ideje alatt készített munkáikból és a falubeli gyűjtés anyagából. A búcsúesten az óriási tábor tűz mellett jókedvűen énekeltek, táncoltak.

A gyerekek és a tanárok véleménye alapján elmondhatjuk, hogy az anyanyelvi környezet, az anyanyelven történő beszélgetések, a mindennapi nyelv használata olyan lehetőség, amit itthon, Magyarországon a legnagyobb jóakarral sem tudunk biztosítani. Keressük a lehe-

tőséget, hogy jövőre a német nemzetiségi olvasótábor is sikerüljön német nyelvterületen megrendezni.

Végezetül szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik az egyre növekvő anyagi nehézségek ellenére is segítettek az olvasótáborok megrendezését: a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal Alapítványa Kuratóriumának, a Magyarországi Németek Szövetségének, a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségének, a Magyarorszá-

gi Szlovák Fiatalok Szervezetének, a Nyitott Társadalom Alapítványának, Komárom-Esztergom Megye Közgyűlésének, valamint a Komárom-Esztergom Megyei Nemzetiségi Alapítvány Kuratóriumának.

A gyerekek nevében is megköszönjük *Karol Wlachovský* úr segítségét, *Imrich Sedlák* úrnak és *Dobra Zubovának*, a losonci iskolai közigazgatás igazgatójának, hogy lehetővé tették 68 szlovák nemzetiségű gyerek Szlovákiában való táborozását.

Kulcsár Istvánné

A szerkesztő postájából

Esetünk a Mikulással

1991/10. számunkban azt ígértük, hogy folytatjuk *Mikulás Gábor* útibeszámolóját, de – sajnos – erre nem kerülhet sor. Csengett ugyanis a telefon, és a szerző közölte, hogy „sajnálatos szervezési hiba” következtében cikke egy másik laphoz is „elkerült”, ezért ké-

ri, hogy ne közöljük. Csakhogy cikke ekkor már régen a nyomdában volt, túl a második (tördelt) korrektúráján. Ezt a szerzőnek, aki később személyesen is befáradt szerkesztőségünkbe, élőszóval is előadtuk, és mindezek után érkezett az alábbi levél:

Bereczky László Úrnak!

Meglepve értesültem arról, hogy cikkeim kéréssem ellenére megjelentek. Ez a tény nagyon kellemetlen helyzetbe hozott a *Könyvtári Levelező/lap* és a *Könyvtári Figyelő* szerkesztői előtt. Kérem, tudassa velem, hogy vissza nem küldött cikkeimmel mit szándékozik tenni!

Bp., '91. nov. 7.

M. G., 6000 Kecskemét, Wesselényi u. 7.

Mikulás Gábor

Mondanunk se kell, válaszoltunk szerzőnk reklamáló levelére: Íme:

Mikulás Gábor Úrnak, Kecskemét

Olvasom, hogy meglepetve értesült cikkei kérése ellenére való megjelentetéséről. Uram! Én vagyok meglepve, hogy meg van lepve. Mikor kisült a sajnálatos tény, hogy Ön egyszerre több helyen is leadta közlésre dolgozatait, már túl voltunk az első, a 10. számunkban közölt írása imprimálásán is, tehát nem tehattünk semmit. Kellemetlen helyzetbe nem a Könyvtáros hozta Önt, hanem Ön hozta a Könyvtárost. Ezt csak a gyengébbek kedvéért.

Ha Ön olvasná a lapunkat, akkor tudhatná, hogy „Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza”. Ez olvasható 10. számunk 572. oldalán. Különbösen is munkái computerrel készültek, mi sem egyszerűbb, mint másolatot készíteni.

Budapest, 1991. november hó 8.

Bereczky László, főszerkesztő

Azóta kaptunk egy újabb telefont, de érdemi fejlemény nem történt. Az egész dolgot nagyon sajnáljuk, mert *Mikulás Gábort* tehetség-

ges embernek tartjuk, sőt bizonyos terveink is voltak vele.

De ezek után?!

Beverly Lando kónex
Háscencto

Budapest.

Róna út 227
1145

Medves Laci! Be'oltsim?

Híj éreem, hogy mielőtt nyugdíjba vonulok szeretnék visszatérni
mondjából hirtelen a munkámhoz nyugdíjot pedig cserébe kérek.

Mindjárt magam után a legutóbbi munkahelyemre felolvasom, megbeszél-
tűz azokat a cikkeket amikről beszéltem, és megbeszélhetem velük
itt. Összintén mondhatom, hogy sajnálom, hogy nem marad-
hat meg a "Központ" sem.

Megszövegeznék az E. H. - ban megjelent írást, ehhez is látható,
hogy elég régen létezik a gyűjtemény Szócska Laci, Sakai Pista becsü-
-lésük gyűjteménye voltak - ajánlásra.

Ha lehetne tennék a legjobban, hogy elkészítenék a pró-
-ba látható, alig érdekeltek - tagantatásukon jobban - romban,
de mivel (!) essék voltunk, haldobunk visszatérni. Különben nagyon
nehéz lenne más mindencsak írnunk, újabb kollektívákra szinte
az országban. 1980. dec. 30 - tól kezdve nyugdíjas, de az önkormányzat
3 hónapra felmentést javasolt nekem, így októbertől már nem dolgozom.

Munkámhoz (tovább) továbbra is egyetemet kívánok a szerkesztővel
visszatérni és ha erre hoz az utad szerkesztővel lát mindjárt:

Medves Laci

P.

Ne haragudj a porcímet ... és a cseré megbeszélést!

Aug. 1991.

08.
30.